

GERECSE BARLANGKUTATÓ és TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

Közhasznú szervezet

Adószám: 19143190-1-11
Számlaszám: 11740009-20008244

2800 Tatabánya, Gál István ltp. 405/a
Tel.: 06-34-309-741, Fax: 06-34-309-742
e-mail: gbte@mail.datanet.hu

GBTE-33/2007.

Jelentés a Gerecse-hegység barlangjaiban a 2006. évben végzett denevérfaunisztikai kutató munkáról

(Kivonat a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület
készülő 2006. évi évkönyvéből)

Összeállította: Juhász Márton kutatásvezető

Kapja: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (1021 Budapest, Húvösvölgyi u. 52.)
Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
(9021 Győr, Árpád u. 28-32.)
KvVM Barlangtani és Földtani Osztály (1025 Budapest, Szépvölgyi u. 162/b.)
GBTE Adattár

Tatabánya, 2007. február

Kézirat

A Gerecse-hegység barlangjainak denevérfaunisztikai kutatását Egyesületünk korábban a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által 2202/2/2001. számon kiadott, 2005. december 31-éig érvényes kutatási engedély alapján végezte, jelenleg az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség által H-248-2/2006. számon kiadott, 2010. december 31-éig érvényes kutatási engedély, illetve több barlang (pl. Lengyel-barlang, Pisznice-barlang, Vértes László-barlang, stb.) esetében az adott barlangra érvényes kutatási engedély alapján folytatja. A hosszú távú kutatási program célja a Gerecse-hegység területén lévő barlangokban és egyéb földfelszín alatti objektumokban előforduló denevérállomány alaposabb megismerése és védelme. Ezen belül:

- a denevérek faji összetételének és állomány nagyságának felmérése,
- a téli és nyári szálláshelyek valamint a tavaszi és őszi váltószállások behatárolása,
- a helyi és nagyobb távolságú vándorlások vizsgálata, a szálláshely-összefüggések kimutatása,
- a denevéreket és élőhelyeiket veszélyeztető tényezők feltárása, a megfelelő védelem biztosítása, illetve az erre vonatkozó javaslatok kidolgozása.

Terveink szerint a kiemelt jelentőségű barlangi és egyéb földalatti élőhelyeket (pl. Pisznice-barlang, Keselő-hegyi II. triászbanya tárója, stb.) havonként, a további ismert barlangi élőhelyeket (kb. 40 barlang és mesterséges üreg) évszakonként és 100-150 potenciálisan "denevéres" barlangot legalább egy téli és egy nyári alkalommal ellenőrizzük. A denevéres adatfelvételek mellett több barlangban (pl. Lengyel-barlang, Pisznice-barlang, Veres-hegyi-barlang, stb.) rendszeres klimatológiai adatfelvételt is végzünk, vizsgálva a barlangok – mint denevér-élőhelyek – általános és speciális viszonyait, egyben a denevérek barlangi tartózkodásának körülményeit, élőhely-igényeit.

A Gerecse-hegység területén 2006-ben felkeresett 176 objektum (171 barlang és 5 bányavárat) közül összesen 41-ben (37 barlangban és 4 bányaváratban), az összes vizsgált objektum 23,3 %-ában tapasztaltunk denevérlakottságot. A 717 ellenőrzés közül 156 volt pozitív, ez az összes számlálás 21,8 %-a. Ezek az adatok –kis mértékű negatív irányú eltéréssel – összhangban állnak az előző évek tapasztalataival, egyben megfelelő pontossággal tükrözik a valós állapotot, mivel a tudottan denevéres barlangok pozitív hatását az alkalmi szálláshelyek esetlegessége ellensúlyozza.

A barlangok és bányaváratok 2006. évi ellenőrzése során az alábbi 13 denevérfajt regisztráltuk:

kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*)
nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*)
kereknyergű patkósdenevér (*Rhinolophus euryale*)
vízi denevér (*Myotis daubentonii*)
csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*)
horgasszörű denevér (*Myotis nattereri*)
nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*)
közönséges denevér (*Myotis myotis*)
hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*)
közönséges késeidenevér (*Eptesicus serotinus*)
barna hosszúfülű-denevér (*Plecotus auritus*)
szürke hosszúfülű-denevér (*Plecotus austriacus*)
pisze denevér (*Barbastella barbastellus*)

(A mellékletben mindenhol közönséges denevért tüntettünk fel. Bár a hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*) előfordulása is biztos, de mivel a határozások kizárólag szemrevételezéssel történtek, ezért nem vállalkoztunk a két faj elkülönítésre.)

Az ellenőrzések a téli időszakban 29 objektumban (16,5 %), a tavaszi időszakban 19 objektumban (10,8 %), a nyári időszakban 14 objektumban (8 %), az őszi időszakban 20 objektumban (11,4 %) jártak eredménnyel. Hét objektumban (4 %) mind a téli, mind a nyári ellenőrzéskor tartózkodott denevér.

A téli időszakban a vizsgált terület barlangjainak, bányavágatainak többségében mindössze néhány denevér – legelterjedtebben kis patkósdenevér és közönséges denevér – tartózkodott. A jelentősebb, legalább 10 egyedszámú telelőhelyek:

- Bajnai Öreg-lyuk – 10 egyed (2006.02.26. és 2006.12.28.)
- Bajóti Büdös-lyuk – 14 egyed (2006.02.26.)
- Keselő-hegyi 2.sz. barlang – 11 egyed (2006.12.27.)
- Keselő-hegyi 11.sz. barlang – 11 egyed (2006.02.11.)
- Keselő-hegyi eocénbánya K-i bányavágata – 30 egyed (2006.02.28.)
- Keselő-hegyi II. triászbanya tárója – 53 egyed (2006.02.28.)
- Lengyel-barlang – 21 egyed (2006.12.23.)
- Öreg-kői 1.sz. zsomboly – 29 egyed (2006.02.12.)
- Pisznice-barlang – 45 egyed (2006.02.26.)
- Pisznicei-zsomboly – 35 egyed (2006.01.29.)
- Tűzköves-barlang – 42 egyed (2006.01.29.)
- Veres-hegyi-barlang – 17 egyed (2006.02.25.)

A nyári időszakban a terület barlangjai néhány kivétellel csak kis egyedszámú alkalmi denevér-szálláshelyként szolgáltak. A Denevér-barlangban évek óta megfigyelt kis patkósdenevér szülőkolónia 2006-ban is összeállt. Itt június 4-én 11 egyedet, július 9-én – már a fiatalokkal együtt – 19 egyedet számláltunk. A Pisznicei Határ-barlangban a kereknyergű patkósdenevéreknél csak egyetlen egyedet láttuk szeptember 30-án, már a szülőkolónia felbomlása után.

A tavaszi és őszi váltószállások közül továbbra is a Bajóti Büdös-lyuk jelentőségét kell kiemelnünk. E barlang 1-2 egyedes téli és csupán alkalmi nyári szálláshely, de 2006. március 26-án 31 egyedet, október 29-én pedig 48 egyedet – 43 kis patkósdenevéért és 5 kereknyergű patkósdenevéért (!) – észleltünk itt.

Ezúton is köszönetet mondunk a Karszt és Barlang Alapítványnak, mely pályázati támogatásával igen jelentős mértékben elősegítette kutatási programunk eredményes megvalósítását.

Tatabánya, 2007. február 10.

Juhász Márton
kutatásvezető